

Prva procjena bruto domaćeg proizvoda (BDP) i stvarne individualne potrošnje (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći

2019. godina

EUROSTAT je 18. juna 2020. godine objavio preliminarne podatke o bruto domaćem proizvodu i stvarnoj individualnoj potrošnji po stanovniku za 2019. godinu, iskazanim preko standarda kupovne moći. MONSTAT je učestvovao u ovom projektu zajedno sa nacionalnim statističkim institutima ostalih evropskih zemalja.

Prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2019. godini iznosio je 50% prosjeka EU.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU, i iznosi 261% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 53% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona, Hrvatska prema prvoj procjeni EUROSTAT-a ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 65% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 50% prosjeka EU. Srbija se nalazi na 41% evropskog prosjeka, Sjeverna Makedonija na nivou od 38% evropskog prosjeka, Bosna i Hercegovina na nivou od 32% dok se Albanija nalazi na nivou od 31% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM, prema prvoj procjeni među zemljama članicama se kretala između 41% ispod prosjeka EU u Bugarskoj i 35% iznad prosjeka EU u Luksemburgu.

Grafik 1. Prva procjena BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći
2019. godina (EU¹=100)

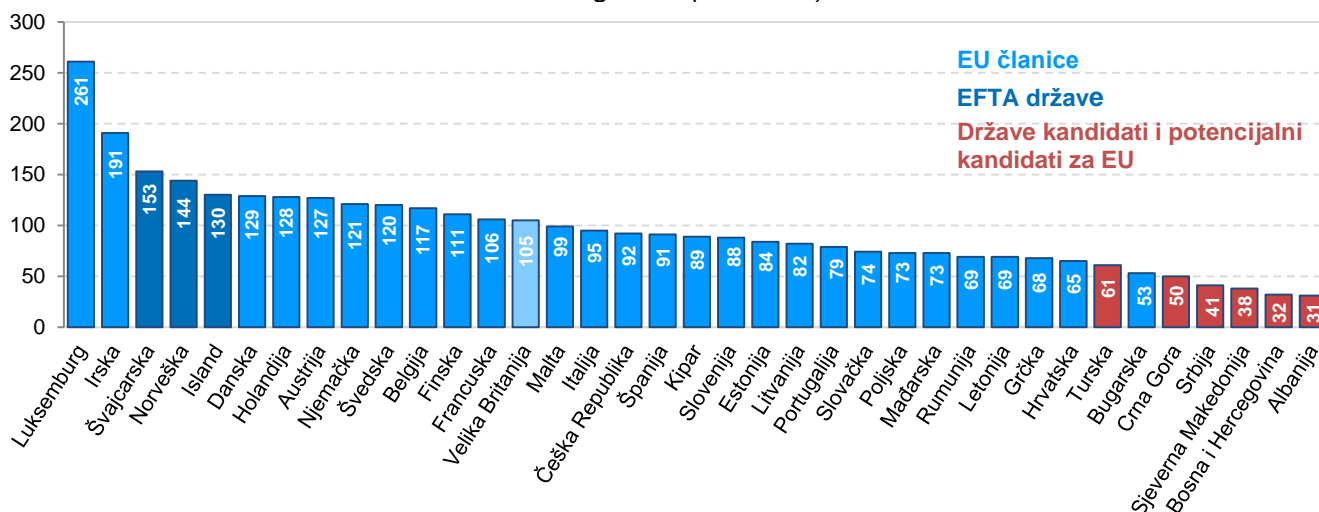

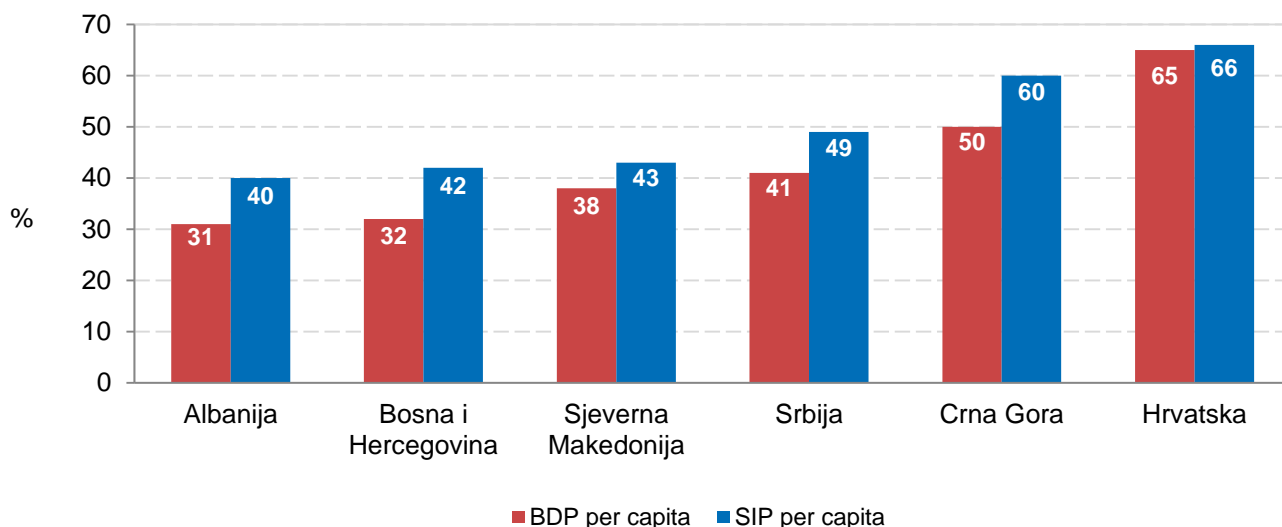
Tabela 1. Prva procjena bruto domaćeg proizvoda i stvarne individualne potrošnje po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2019. godinu (EU¹=100)

Država	BDP po stanovniku	SIP po stanovniku
EU¹	100	100
Euro-zona	106	106
Luksemburg	261	135
Irska	191	97
Danska	129	116
Holandija	128	114
Austrija	127	118
Njemačka	121	123
Švedska	120	112
Belgija	117	115
Finska	111	113
Francuska	106	109
Malta	99	80
Italija	95	99
Češka Republika	92	85
Španija	91	91
Kipar	89	95
Slovenija	88	81
Estonija	84	75
Litvanija	82	90
Portugalija	79	86
Slovačka	74	73
Poljska	73	79
Mađarska	73	67
Rumunija	69	79
Letonija	69	71
Grčka	68	77
Hrvatska	65	66
Bugarska	53	59
Velika Britanija	105	115
Švajcarska	153	124
Norveška	144	128
Island	130	119
Turska	61	68
Crna Gora	50	60
Srbija	41	49
Sjeverna Makedonija	38	43
Albanija	31	40
Bosna i Hercegovina	32	42

Izvor: EUROSTAT

¹ Od 1. februara 2020. godine Evropsku uniju (EU) čine 27 zemalja članica

Grafik 2. Procijenjeni BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2019. godinu, poređenje sa zemljama okruženja (EU¹=100)

Posmatrajući zemlje regiona, prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 40% do 66% prosjeka EU. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2019. godini iznosila je 60% prosjeka EU. Od zemalja u regionu SIP po stanovniku prema SKM je najveća u Hrvatskoj i iznosi 66% prosjeka EU, dok je najniža u Bosni i Hercegovini i Albaniji sa 42% odnosno 40% prosjeka EU.

Dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika je alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijedene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Izdaje Uprava za statistiku (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Ivana VIDA KOVIĆ

contact@monstat.org
